

IX Wrocławskie Seminarium Karnoprocesowe

Fundamenty nowego procesu karnego

Celem konferencji jest stworzenie platformy dla dyskusji o fundamentach i modelowych zagadnieniach nowego, przyszłego procesu karnego. W debacie tej powinny znaleźć się głosy teoretyków i dogmatyków prawa oraz osób stosujących prawo.

Wydaje się, że wielokrotnie nowelizowany Kodeks postępowania karnego z 1997 roku wyczerpał już swoje możliwości i należy rozważyć uchwalenie nowej ustawy procesowej. Zmiany, które zostały wprowadzone do procedury karnej w latach 2016-2023, polegające na naruszeniu kardynalnej zasady sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez sądy, zasady równości wobec prawa i prawa do obrony, ograniczeniu podmiotowości oskarżonego i uczynieniu go wręcz przedmiotem procesu, spowodowały, że postępowanie karne w obowiązującym modelu nabrało cech autorytarnej procedury. Dalsze utrzymywanie takiej regulacji wydaje się niemożliwe. Oczekiwane zmiany nie powinny jednak ograniczać się do wyeliminowania najbardziej negatywnych uregulowań, rażąco sprzecznych ze standardem rzetelnego procesu. Powrót do statusu *quo ante* byłby rozwiązaniem najmniej pożądanym, tym bardziej, że od dawna postuluje się gruntowną reformę procedury karnej.

Znajdujemy się w szczególnym momencie historii, w którym możliwe jest przeprowadzenie zasadniczej zmiany modelu procesu karnego. Mamy niepowtarzalną szansę na porzucenie rozwiązań i schematów myślenia sformułowanych w połowie XX wieku, a niekiedy nawet wcześniej. Wykorzystując tę okazję, należy dążyć do wypracowania oryginalnych założeń nowego, przyszłego modelu procedury karnej.

Wyrażamy przekonanie, że proces karny powinien zapewniać szybkie i sprawne rozpoznanie sprawy i rozstrzygnięcie o winie osoby oskarżonej, przy zapewnieniu temu i innym uczestnikom niezbędnych gwarancji procesowych oraz czynić to w sposób respektujący konstytucyjne, prawnomiędzynarodowe i ogólnoludzkie wartości. Do fundamentalnych zagadnień zaliczyć trzeba także ukształtowanie postępowania przedsądowego, a zwłaszcza kwestię instytucjonalizacji tego etapu i jego znaczenia dla rozstrzygnięcia o przedmiocie procesu. Pod dyskusję należy poddać sposób przygotowania sprawy do merytorycznego rozpoznania przez sąd, w tym ewentualne cele postępowania przedsądowego, znaczenie przeprowadzonych na tym etapie czynności oraz zakres ewentualnego udziału sądu. Ważną kwestią jest również sposób skierowania ścigania

przeciwko osobie, a przez to nabywania statusu podejrzanego, co wymaga rozważenia, czy uzasadnione jest utrzymywanie tradycyjnej instytucji przedstawienia zarzutów.

Istotnym zagadnieniem jest model postępowania sądowego, a zwłaszcza status i rola sądu w rozpoznaniu sprawy. Kluczowe wydaje się pytanie, czy postępowanie dowodowe powinno być prowadzone przez sąd czy przed sądem przez strony zainteresowane rozstrzygnięciem o przedmiocie procesu. Inną ważną kwestią jest udział w postępowaniu oskarżyciela i oskarżonego oraz ich reprezentantów, a także rozkład odpowiedzialności za dostarczenie do sądu źródeł dowodowych. Rozważenia wymaga ograniczenie liczby spraw podlegających rozpoznaniu na rozprawie głównej przez zmodyfikowanie bądź poszerzenie instrumentów o charakterze konsensualnym lub oportunistycznym.

Jesteśmy przekonani, że udział szerokiego grona przedstawicieli nauki prawa karnego i procesu karnego oraz zawodów prawniczych stosujących prawo karne pozwoli na uzyskanie konkluzywnych wniosków, które będą mogły zostać wykorzystane w procesie legislacyjnym.